

Bloedbanden

© 2018 Martin Nieuwland / Uitgeverij Mapini

ISBN 978 94 92561 107

ISBN eBook 978 94 92561 114

NUR 305

Omslagfoto en vormgeving: AtelierRondine/mapini

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

www.mapini.nl

rechercheur Jan Smit

BLOEDBANDEN

Martin Nieuwland

Uitgeverij Mapini

Reeds verschenen bij Uitgeverij Mapini:

rechercheur Jan Smit

LIFE HURTS

*When the end is near
(And) we finally see things clear
Summer is over, Summer is over
Life has no happy ending*

(Life Hurts, Words & Music: Danny Gee)

Met dank aan:

Eternal Wheel Productions / NRG-music / Life Hurts music ©

Life Hurts

‘...Summer is over. O, o, Summer is over...’

Jan Smit zat verslagen op de grond tegen het enorme wiel van de tractor en staarde naar zijn telefoon.

Boven zijn hoofd, in de verwoeste cabine van de tractor, galmde de laatste hit van Life Hurts: ‘...Summer is over. O, o, Summer is over. Life has no happy ending.’

Naast hem lag het verminkte lichaam van de boer die boven op Jan terecht was gekomen toen hij hem uit de cabine had getrokken.

Die tractor had daar al dagen gestaan, bovenop de zwarte streep die horizon heet, waarachter niets is, hoogstens een zwarte leegte, een diep ravijn waar je eeuwig zou blijven vallen als je over die rand stapte. Elke dag weer zag hij de scheefgezakte tractor in verte staan, maar hij had er verder niet bij nagedacht tot Derk, zijn collega, hem had gezegd dat een boer zijn tractor nooit achterlaat. Hij was gaan kijken en had het lichaam van een boer in de tractor ontdekt.

Hij worstelde zich net onder het lichaam vandaan toen zijn telefoon ging en de stem van zijn verdwenen dochter in zijn oor klonk.

‘... Pap... Rachel... om je me... alen... Pap!... ap!’

Weg verbinding.

Hij keek op de display. Afschermd nummer.

Het was een vrouw die hem had gebeld, dat was zeker. Maar was het Rachel? Zijn jaren geleden verdwenen dochter? Of leek het maar zo door de slechte ontvangst?

‘En jij? Wat moet ik met jou aan?’

Hij klopte op de schouder van de dode boer en stond kreunend op.

‘Derk eerst maar even bellen.’

‘Met Derk.’

‘Met Jan.’

Op de achtergrond klonk muziek. Jan hoorde gelach en gejoel. De straat-

barbecue in Zwartemeer was nog in volle gang.

‘Jooo Jan. Het bier is nog niet op, dus wij feesten nog even door. Je kan altijd terugkomen als je nog niet genoeg hebt gehad, hoor.’

‘Derk. Ik zit hier met een lijk.’

‘Een wat? Een lijk? Een echt dood lijk? Tjezus, wat een klerelijer om op onze vrije avond dood te gaan.’

‘Hij is denk ik al wat langer dood dan vandaag. Kom je hierheen?’

‘Waar ben je dan?’

‘Ik ben bij die tractor, Derk.’

‘Trekker Jan. Het is een trekker. Welke trekker bedoel je eigenlijk?’

‘Die al een paar dagen op het land achter mijn huis staat.’

‘Wat is er met dat ding?’

‘Daar zat die dooie in.’

‘Ik bel de TR.’

‘Dank je.’

Hans fronste vanonder zijn wenkbrauwen. Jan kon niet goed uitmaken of Hans hem geloofde of niet.

‘Weet je het zeker, Jan? Het was Rachel die je belde? Je eigen dochter? En nu?’

‘De technische jongens vragen of ze het gesprek kunnen traceren?’

‘Prima, als jij het verzoek schrijft, zorg ik voor een handtekening. En als we van hen horen kunnen we verder zien wat te doen. En nu dat gevalletje met die boer en zijn trekker. Jan, ga jij naar het mortuarium? Hij zal nu inmiddels wel op de snijtafel liggen.’

‘De trekker?’

Jan grijnsde van oor tot oor.

‘Donder op naar het mortuarium. Derk blijf jij nog even?’

Jan vertrok en Derk sloot de deur achter hem.

‘Wat denk jij van dat telefoontje, Derk?’

‘Ik denk op dit moment maar één ding. Namelijk, wie het ook was, Rachel of iemand anders, hoe kende ze Jan zijn mobiele nummer?’

Het lijk van de boer lag onbeschermd onder de onbarmhartige witte lampen op de tafel. Het gerafelde gat in zijn borstkas werd door de lampen en de kille antiseptische ruimte om hem heen nog eens extra benadrukt. Zijn organen waren compleet verwoest. Zijn bloed was in de tractor gestold achtergebleven. Boven deze schamele restanten hingen de twee pathologen. Verlekkerd peuterden ze onbarmhartig in het binnenste van het oude boertje. Professioneel wogen ze de restanten van zijn lever, vergeleken de beide nieren, een beschadigd en een nagenoeg onbeschadigd en discussieerden verhit over wat er mogelijk wel en wat niet tot de darminhoud kon worden gerekend. Kortom, ze genoten. Wilhelmina, de jonge vrouw, lachte smakelijk om iets wat de ander zei. De ander, een oudere man genaamd Klinkhamer, de vader van Wilhelmina, die van zijn voornaam Sam of Sietse heette, Jan wist het nog steeds niet, grijnsde als een trol die zich te goed staat te doen aan iets onuitsprekelijk smerigs. Wat waren ze toch een lekker stel samen.

‘Hallo Jan, alles goed?’

Jan draaide zich om naar de spreker. Ook dat nog, Gert van der Wiel, de varkensachtige eigenaar van het crematorium in Veendorp waar de boer naartoe gebracht was. Jan gaf hem een hand maar betreurde dat direct toen hij het klamme zweethandje van Gert in zijn knuist voelde.

‘Bedankt dat je je mortuarium weer aan ons ter beschikking wilde stellen.’

Gert haalde zijn schouders op.

‘Het verdient beter dan een gewone dooie. En ik hou wel van een beetje leven in de brouwerij, zoals je weet. Wie is het eigenlijk?’

‘Van Veenen, een oud boertje. Hij zat midden op zijn land in zijn tractor...’

‘Trekker,’ klonk het in koor vanaf de snijtafel.

‘...trekker, toen ik hem vond. De voorruit was verbrijzeld en zijn borstkas was een groot gapend gat.’

‘Van Veenen, zeg je?’

‘Klopt.’

‘Shit, dat is een pachter van me.’

‘Kende je hem goed? Gecondoleerd trouwens.’

'Gecondoleerd my ass. Hij had dit jaar nog niet betaald en nou kan ik natuurlijk helemaal naar het pachtgeld fluiten, wedden?'

Wilhelmina peuterde iets uit de gapende wond.

'Kijk een stuk glas!' zei ze, blij als een kind met een teruggevonden Legosteentje.

'Van het raam van de tractor...' begon Jan.

'Trekker,' klonk het direct uit drie monden.

Jan maakte dat hij wegkwam.

De Volvo en de rotonde

Derk hing in zijn karakteristieke denkhouding aan zijn bureau. Voeten op het blad en zijn handen gevouwen op zijn buik. Al was het ochtend, zijn ogen waren gesloten en hij snurkte licht, alsof hij de hele nacht doorgehaald had en zijn slaap nu zat in te halen. Jan plofte tegenover hem in zijn bureaustoel en zuchtte.

Derk deed een oog open.

‘Wat zucht je toch veel de laatste tijd, Jan? Hoe komt dat? Last met een vrouw?’

‘Ik ben op dieet, maar daardoor heb ik de hele tijd honger. En dat maakt me moe, geïrriteerd en sacherijinig.’

‘Niets bijzonders dus. Hoe is het met die dooie boer? Nog nieuws?’

‘Geen nieuws. Klinkhamer en Wilhelmina zijn er nog mee bezig. Heerlijk om te zien hoe die twee zich als hongerige gieren op een lijk storten.’

‘We wachten het rapport wel af. Trouwens, ze hebben een nieuw undercover mannetje geplaatst in het AZC, liaison-officier is de officiële term voor die sukkel, en hij wil graag met je kennismaken.’

‘Met mij? Waarom met mij?’

‘Omdat ik heb gezegd dat jij zo goed bent met buitenlanders.’

‘Eikel.’

‘Ik zal je eens echt laten lachen, Jan. Weet je hoe hij heet?’

‘Nee, natuurlijk niet, maar jij gaat het me ongetwijfeld nu vertellen.’

‘Hou je vast. Hij heet Peter de Vries.’

‘Je neemt me in de maling. Peter de Vries?’

‘Ik zweer het je, zo heet hij echt.’

‘Je bent echt het grootste stinkdier dat er bestaat, weet je dat?’

‘Dank je, Jan. En toch heet hij Peter de Vries. Is dat zo gek? Jij heet toch ook gewoon Jan Smit? Trouwens, Hans vroeg naar je. Of je even bij hem langs wil vallen als je je eindelijk weer eens hier vertoont.’

‘Alsof ik hier nooit ben!’

‘Het waren zijn woorden, Jan.’

‘En?’

‘Als je tegen iemand wilt uitvaren, dan moet je bij hem zijn en niet bij mij.’

Jan sloot de deur van het kantoor van Hans Berndt en ging tegenover zijn chef zitten. Sinds hij door had gekregen dat Emma, de vrouw achter de balie beneden, waar hij een relatie mee was aangegaan, getrouwd was met zijn chef, voelde hij zich iedere keer ongemakkelijk wanneer hij tegenover hem zat.

‘Echt niet, Jan, Hans heeft niets in de gaten,’ had Emma hem verzekerd op zijn vraag of Hans niet wat door kon hebben.

Ja, ja, dacht Jan, dat kan ze wel zeggen, maar hoe kon ze dat zo zeker weten?

‘Nog nieuws over onze vriend in het mortuarium?’

‘Geen nieuws. Ik denk dat ik morgen iets van de Klinkhamertjes zal horen.’

‘Ben je al bij zijn huis wezen kijken?’

‘Ik kom er net vandaan, maar daar was niemand. Hij was ongetrouwd, had kind noch kraai.’

‘Niemand die hem zal missen.’

‘Behalve Gert dan.’

‘Gert van der Wiel?’

‘Het land is van Gert en dat boertje pachtte van hem.’

‘Als we alles goed bekijken, zal blijken dat we uiteindelijk allemaal in dienst zijn van die Van der Wiel.’

Hij keek Jan vorsend aan.

‘Gaat het wel een beetje met je?’

‘Om eerlijk te zijn, Hans, ik doe ’s nachts geen oog meer dicht.’

‘Ik kan het aan je zien. Je ziet eruit als een verfrommeld pakje sigaretten.’

Jan onderdrukte een rotopmerking en zuchtte.

‘Ik kan dat telefoongesprek maar niet uit mijn hoofd krijgen.’

‘Al iets gehoord van de technische jongens?’

‘Nope. Ik word er gek van.’

‘Jan, je moet oppassen met jezelf. Je weet dat we een psychiater in dienst

hebben? Ik kan zo een afspraak voor je regelen.'

'Niet te lullig gaan doen, Hans.'

'Ik meen het. Zo'n telefoontje komt hard aan en houd je, logisch, continue bezig.'

'En?'

'En ik ben bang voor de gekke dingen die je wellicht gaat uithalen.'

'Dank je voor het vertrouwen. Dus?'

'Dus niets, of nou ja, ik kan je maar beter volstouwen met werk.'

'Dank je, maar ik heb genoeg aan die dooie boer.'

'Hoezo? Met wat? Met wachten tot die twee van Klinkhamer hem tot op de laatste pees uit elkaar hebben gehaald? Nee, ik heb in de tussentijd nog iets anders voor je. Er is een eenzijdig ongeluk op de N34 gebeurd.'

'Stuur je mij nu naar een ongevalletje op de N34? Ongetwijfeld een dwaas die straalbezopen achter het stuur is gaan zitten. Bedankt maar nee dank je, dus.'

'Ik wil graag dat je er naartoe gaat.'

'Mag ik dat zelf bepalen?'

'Niet helemaal, ik ben tenslotte je meerdere.'

'Ja hoor, daar is-ie. We zijn allemaal gelijk, wit of zwart, man of vrouw, het maakt niet uit, we zijn allemaal broeders, totdat...'

'Kom op, Jan, wees nou niet zo'n klootzak.'

Jan hees zichzelf zuchtend van zijn stoel.

'Goed, goed, ik ga wel. En de chauffeur heeft het niet overleefd?'

'Helaas, net zomin als de passagier die bij hem was.'

'Is er al iemand naartoe?'

'Klinkhamer.'

'Welke?'

'Wilhelmina.'

'En dat is het?'

'Niet helemaal. Ik heb nog iets voor je. Ik weet niet of Derk je heeft gezegd dat de nieuwe liaison-officier van de AIVD, die op het AZC gestationeerd is, je graag wil spreken.'

Jan besloot zich van de domme te houden.

‘Een nieuwe liaison-officier? Op het AZC? Niet gehoord. Hoe heet hij?’

‘Peter de Vries.’

‘Peter de Vries?’

‘Precies. Hier is zijn nummer. Succes ermee, Jan.’

Wat een eikels, Hans was net zo erg als Derk, erger misschien nog. Kwaad stond Jan op en smeed de deur achter zich dicht. Een paar rechercheurs keken verstoord op, behalve Derk. Die snurkte luid en onaangedaan verder.

‘Ja?’

‘Jan?’

‘Ja.’

‘Met Klinkhamer. Waarom zeg je je naam nooit als je opneemt?’

‘Je weet toch zelf wel wie je opbelt?’

‘Slecht geslapen, Jan?’

‘Als dat alles is wat je te zeggen hebt.’

Hij drukte op de uittoets en gooide de telefoon op de bijrijdersstoel. De telefoon begon direct weer te brommen maar hij negeerde het. Hij besloot om niet meteen naar het ongeval op de N34 te rijden. Hij parkeerde bij Heidehiem en liep de vernieuwde entreehal in. De interim-directeur, die aangesteld was na de dood van Henk Stallinga, had de hal op laten schilderen en een balie neer laten zetten. Jan vond het ouderwets en achterhaald, maar het bleek een gouden wapen te zijn in de bestrijding van de alom aanwezige verveling. De ouwetjes verdrongen zich om ingeroosterd te worden om een uur per dag achter de balie te mogen zitten.

Hij meldde zich aan de balie bij de oude vrouw die schijnbaar doelloos lapjes stof zat te verknippen.

‘Ja?’

Jan wees op de lapjes stof.

‘Leuk?’

‘Ik maak een quilt.’

‘Door willekeurig lapjes te knippen en lukraak aan elkaar te naaien?’

‘Verder nog wat te zeiken, Jan?’

'Je kent me?'

'Natuurlijk herken ik je nog, ik ben niet dement, nou ja, niet zo heel erg. Gelukkig word ik straks door de verpleegster opgehaald en naar mijn kamer teruggebracht. Ik zou niet weten waar die is. Maar jou ken ik nog wel. Jij bent diegene die Saba van onze mannen heeft afgenomen. Bedankt nog daarvoor, nou zijn ze helemaal niet meer te genieten. Mis je je mooie appartementje al een beetje?'

Jan had een tijdje in een appartementje op de vijfde gewoond. Van daaruit had je prima zicht op de begraafplaats aan de overkant. Daarom was de vijfde de minst gewilde etage. Want wie wilde zijn laatste dagen slijten met riant uitzicht op de begraafplaats waar je onverbiddelijk naartoe onderweg was? Ieder oudje die er toch terecht kwam, wilde er zo snel mogelijk weg en het liefst niet met de voetjes vooruit, maar ruim daarvoor.

'Ik wil even op bezoek bij een oude vriend.'

'Wie? David?'

Ze stak haar duim naar achteren, wijzend op de lift.

'Loopt maar door, jij kent de weg toch zeker nog wel?'

Jan aarzelde, de vrouw zag het en lachte kakelend.

'Derde verdieping, rechts, tweede deur. Alzheimer, Jan?'

'Succes met je quilt.'

'Dank je. Als je er ook een wilt hebben, ze staan op mijn website, daar kan je ze direct bestellen. Je kan er ook ideeën en patronen downloaden, heb je wat te doen in de winter. En ze staan hartstikke leuk op je bed of aan de muur.'

Ze schoof een kaartje naar hem toe dat hij in zijn zak frommelde.

De stille gang was even stoffig als altijd. Zijn neus kriebelde en hij onderdrukte een niesbui. Voor de deur van David zijn appartementje bleef hij staan en luisterde. Hij hoorde een bekende stem achter de deur. Het was Betty, Davids kleindochter, tevens echtgenote van Gert van der Wiel en een tijdje de zangeres van Life Hurts. Hij kon de woorden verstaan, ze zong: 'Summer is over, O, o, Summer is over. Life has no happy ending.'

Een andere keer dan maar, dacht Jan en hij maakte aanstalten om weg te lopen, maar op dat moment ging de deur open en keek hij recht in het gezicht van Betty. Ze zette grote ogen op.

‘Nee maar Jan!’ zei ze verheugd. ‘Wat leuk! Kom binnen, kom binnen. Ik stond op het punt om weg te gaan, maar ik denk dat ik toch nog maar even blijf. Gezellig.’

‘Waar is David?’

‘Hij doet net zijn middagslaapje. En als hij slaapt dan kan je een kanon naast hem afschieten, een kwestie van de juiste dosis toedienen. Maar dan kletsen wij toch gewoon lekker even wat bij?’

Ze knipoogde en pakte zijn hand.

Zijn telefoon bromde.

Jan haalde hem tevoorschijn en keek op de display.

‘Het is Derk.’

Betty liet zijn hand los.

‘Ga maar weer aan je werk. Misschien is dat ook wel beter, wie weet wat voor domme dingen we anders gaan doen, wij saampjes.’

Ze knipoogde en liet Jan alleen in de gang achter.

‘Hai Derk.’

‘Klinkhamer belde me om te zeggen dat het autopsierapport van Van Veenen in Argeus staat.’

‘Heb je al gekeken?’

‘Zekers.’

‘Staat er nog iets in?’

‘Van alles, Jan. Moet ik het aan je voorlezen?’

‘Iets opmerkelijks bedoel ik natuurlijk.’

‘Dat moet je zelf maar concluderen. Ik heb het uitgeprint en op je bureau vastgeniet.’

‘Bedankt Luther.’

‘Stomme grap, Jan. Waar ben je trouwens?’

‘Gaat jou dat wat aan?’

‘Zo te horen ben je niet op de N34 bij dat ongeval.’

‘Ik ga nu onderweg.’

Op de rotonde stond een grote witte tent. Naast de tent stonden twee ambulances met de achterdeuren open te wachten tot ze de ontzielde lichamen mochten meenemen. Een van de vier wachtende broeders schoot verveeld een peuk weg, wat Jan verontwaardigd: ‘Hé!’ deed roepen. Onaangedaan keek de man hem aan.

‘Wat?’

‘Geen rommel maken.’

‘Wat klets je nou, man? Hier is gewoon een ongeval gebeurd, verder niets. Helaas hebben de beide inzittenden het niet overleefd, maar dat maakt het nog geen “crime-scene”.’

‘Nou,’ klonk ineens de heldere stem van Wilhelmina. ‘Dat weet ik nog zo net niet.’

Ze stond in de opening van de tent en hield hem uitnodigend open. ‘Hallo Jan, goed dat je er bent. Ik wil je iets laten zien. Kom je even in mijn tentje kijken?’

Peinzend bekeek Jan het tafereel. De Volvo stond met zijn neus bijna tegen de wal aan. Diepe bandensporen liepen vanaf de rand van de weg naar de auto die nauwelijks schade leek te hebben. De achterportieren stonden open. Jan bukte en keek in de wagen rond. De voorruit was aan splinters, voor zover de zichtbare schade. Het interieur zat onder de bloedspetters en bloederige klonten waarvan Jan zich afvroeg of hij wel wilde weten waar die van waren.

‘Dat bloed is van de chauffeur, inclusief de resten van zijn schedel en hersens,’ hoorde hij Wilhelmina zeggen en hem ongevraagd alsnog de informatie, die hij niet wilde hebben, gevend. ‘Er was bijna niets van zijn hoofd over. Kijk eens goed naar de man op de achterbank.’

‘Ik zie bij hem geen verwondingen, hoe is hij overleden?’

Wilhelmina was naar de andere kant van de auto gelopen en bukte voorover op de achterbank, Jan een blik gevend op een duizelingwekkend decolleté. Wilhelmina zag hem kijken en glimlachte.

‘Bevalt het uitzicht?’

‘Het leidt af.’

Ze pakte het hoofd van de man.

‘Hier moet je naar kijken, Jan.’

‘Wat moet ik zien?’

‘Blind geworden? Waar zou dat van komen?’

‘Te veel afgeleid.’

‘Ah. Ik heb altijd geleerd dat je van iets heel anders blind wordt.’

Ze veegde de lange haren van het voorhoofd opzij en onthulde een klein rond gaatje met een randje geronnen bloed er omheen.

‘Een schotwond. Ik denk dat dit de doodsoorzaak is. Zelfs zonder autopsie durf ik dat wel te zeggen.’

‘Vreemd.’

‘Dat ik dat wel durf te zeggen? Ik durf nog veel meer te zeggen.’

‘Dat geloof ik, maar deze hele situatie is vreemd. Die man is neergeschoten.’

‘En niet van dichtbij.’

Ze boog het hoofd van de man naar voren en wees op de bloederige vlek aan de achterkant. Hier was aanzienlijk meer schade, de kogel had een groot stuk van zijn achterhoofd weggeslagen.

‘Hier heeft de kogel weer zijn hoofd verlaten. Ik denk dat hij ergens in de achterbank zit. Inclusief stukken van zijn schedel.’

‘High velocity rifle.’

‘En precisiewerk.’

‘Waar is de chauffeur?’

‘Die ligt in een van de ambulances. Toen ik arriveerde hadden ze hem al uit de wagen gesjord en in de ambulance geschoven, de dwazen. Gelukkig kon ik ze tegenhouden voor ze ook deze er met dezelfde spoed uit zouden lepelen.’

‘Ze hebben het druk, net als wij, te druk.’

‘Tuurlijk Jan, dat zegt iedereen tegenwoordig. Dat bekt zo lekker. Is het jou nooit opgevallen dat als je aan iemand vraagt hoe het met hem of haar gaat, dat iemand nooit zegt: “Ik kan mijn werk makkelijk aan, ik heb alle tijd.” Nee, ze hebben het allemaal druk, druk, druk. Verschaft ze een aura van succes. De losers.’

‘Maar wat denk je? Is de chauffeur net zo aan zijn einde gekomen?’
‘Zeker. Net als deze vriend hier is ook zijn hoofd helemaal aan flarden geschoten.’

‘Bedankt dat je het me hebt laten zien. Heb je nog meer?’

‘Nog veel meer, Jan, maar dat heeft niets met dit ongeval te maken.’

‘Je maakt me nieuwsgierig.’

Wilhelmina boog zich nog verder voorover tot haar mond bij Jan zijn oor was. Hij voelde haar haren over zijn gezicht kriebelen, hij rook haar warme lichaam en zag zichzelf al met haar hier in de broeierige tent...

‘Nee Jan, jij bent van Emma. Dus die vlieger gaat niet op.’

Terug naar Emmen dan maar.

Jan las het autopsierapport over de boer die uit de tractor was gevallen.

De steekwoorden waren: “Impact van groot voorwerp, ongeveer 20 a 30 cm doorsnee. Hoge snelheid. Glasscherven en stukjes wit metaal.”

Hij bekeek de foto’s. De tractor was knalgroen, van de motorkap tot en met het dak. Geen spoortje witte verf, behalve dan de naam “John Deere” die in grote letters op de zijkant van de motorkap te lezen was.

Wat was het geweest, dat witte voorwerp waarmee de boer gedood was?

En waarom zo’n enorm groot moordwapen? En waarom met zo’n brute kracht? Eerst de belangrijkste vraag: Wat was het eigenlijk?

Zijn telefoon bromde.

‘Hallo Hans.’

‘Jan?’

‘Ja.’

‘Met Hans.’

‘Weet ik.’

‘Jan, waarom zeg je je naam nooit als je opneemt?’

‘Je weet toch zelf wel wie je belt?’

‘Slecht humeur, Jan?’

‘Zeg als dat alles is...?’

‘Persconferentie straks. Halfdrie. Waar ben je trouwens?’

‘Gewoon op kantoor, net als jij. Als je de deur van je kamer opent kan

je me zien. Dan zwaaien we naar elkaar.’

‘Laat maar, liever niet, die tronie van jou kan ik nu even niet aan.’

Ondertussen piepte Jan zijn telefoon irritant. Iemand stuurde een berichtje.

‘En ik moet met je mee naar de persconferentie?’

‘Zeker, het zal gaan over Van Veenen en jij hebt hem gevonden. Dat vinden die lui van de krant natuurlijk hartstikke interessant.’

‘Ik niet.’

‘Tot zo, Jan.’

Jan keek op het display van zijn telefoon.

Een boodschap van Betty.

“15:00, kamer 203?”

Spijtig stuurde hij een boodschap terug.

“Helaas niet, persconferentie.”

“Is Emma tegenwoordig een persconferentie, eikel?”

Jan wiste het bericht en propte de telefoon in zijn zak. Wist iedereen het dan van hem en Emma? Iedereen, behalve Hans? Moest hij er een keer zelf over beginnen tegen Hans? Beter van niet. En trouwens, sinds hij in de oude boerderij van Stallinga woonde, had ze een stuk minder belangstelling voor hem.

‘Het ligt niet aan jou, Jan,’ zei ze toen hij erover begon. ‘Het ligt aan dat huis van je, dat heb ik je toch al gezegd?’

‘We hebben toch het archief hier op de derde? Of de jacuzzi beneden?’

‘Dat was twee keer leuk, maar verder niet.’

‘Hotel dan?’

‘Donder op Jan, verzin wat beters.’

De journalist en de moeder

De zaal was onverwacht vol, zeker voor zo'n oninteressant gevalletje.

'Niks over het N34-ongeval, Jan, alleen over Van Veenen,' fluisterde Hans hem toe vlak voor ze naar binnen gingen.

'Wat jij wilt, zolang wij kunnen volhouden dat het een ongeval is, hebben die aasgieren er toch geen belangstelling voor.'

'Zo is het. Dus ook niets aan je vriendje Nick vertellen.'

'Hij is mijn vriendje niet.'

'Als jij je mond maar houdt.'

Met de pest in zijn lijf sjokte Jan achter Hans aan de zaal in en plofte naast hem in een stoel.

Hans verwelkomde de journalisten en gaf het woord direct aan Jan.

'Wij hebben enkele dagen geleden het stoffelijk overschot gevonden van Diederik Van Veenen. Waarschijnlijk was hij op zijn land aan het werk toen hij door onbekende oorzaak overleed. Verder kunnen wij u op dit moment nog weinig vertellen.'

De journalisten barstten los.

'Is hij vermoord?'

'Kunnen we nog niets over zeggen in dit stadium. Het onderzoek loopt nog.'

'Hebben die asielzoekers hem vermoord?'

'Welke asielzoekers?'

'Welke asielzoekers? Die hier vlakbij in het AZC zitten natuurlijk of zijn er nog meer, op plekken die wij niet weten?'

Jan negeerde de insinuatie, maar voelde dat hij moest oppassen. Het kon zomaar ineens als feit in de krant komen te staan. Zijn telefoon piepte. Hij kon het niet helpen dat hij er een blik op wierp. Hans snoof. Een berichtje van Wilhelmina: "Jan, wil je me bellen?"

'We hebben geen aanwijzingen in die richting.'

'Durven jullie wel in die richting te kijken?'

‘Die opmerking laat ik geheel aan uzelf.’

‘Hoe denkt de politie eigenlijk onze burgers te beschermen? Pas geleden was die aanslag in Brussel, vorig jaar in Parijs en straks? Groningen? Assen? Emmen? Veendorp? Gaan jullie daar nog wat aan doen of laten jullie ze gewoon in het wilde weg moorden?’

Weer piepte zijn telefoon: “Het is belangrijk, Jan. Bel me!”

Naast hem verschoof Hans op zijn stoel.

‘Beantwoord de vraag en zit niet met je telefoon te spelen, Jan.’

Jan schrok op. Hij had de vraag niet goed gehoord, maar genoeg om een standaardantwoord op te lepelen.

‘We bekijken alle opties.’

‘Alle opties? Dus jullie geven toe dat er mogelijk terrorisme in het spel is?’

Oppassen!

‘We zien geen link met terrorisme in deze zaak.’

‘Hoe kunnen jullie dat met zekerheid beweren? Hebben jullie daar bewijzen van?’

‘Terrorisme gaat niet om het aantal slachtoffers, maar juist om het aantal toeschouwers.’

‘En hier is maar een enkel onbekend dom Drents boertje bij betrokken. Inderdaad, wie interesseert het nou wat hier in Drenthe met ons gebeurt, bedoelt u dat te zeggen?’

Jan herkende de stem, Nick van der Wiel. Werkte die nog steeds voor een krant? Blijkbaar. Hij had toch wel geld genoeg verdiend als manager van Life Hurts en Danny Gee, de bekende gitarist-singer-songwriter?

Nick zat achterin, met op de stoel naast hem de donkere urn die hij altijd met zich meenam, waarheen hij ook ging. Hij had boven de vragende stemmen van de andere journalisten uit weten te roepen.

‘En hoe kan het dat niemand van jullie aandacht besteedt aan het feit dat een van de terroristen van de aanslagen in Brussel uit het AZC hier in Veendorp kwam?’ ging hij verder.

Hans greep in: ‘Daar kan ik niet op ingaan. En dat is trouwens een zaak van de geheime dienst en niet van de politie.’

Oeps, dacht Jan, dat is geen slimme opmerking van Hans.

De journalisten jowden Hans en Jan letterlijk uit en Hans stond op en liep kwaad weg. Jan sjokte in zijn kielzog met hem mee. Ondertussen piepte zijn telefoon wanhopig: “Jan! alsjeblieft, bel me! Please!”.

‘Naar mijn kamer,’ zei Hans grimmig toen ze de zaal verlieten.

‘Ik moet even bellen.’

‘Je vriendinnetje kan wachten Jan. Mee naar mijn kamer.’

Toen ze langs Derk liepen, maakte Jan een gebaar met zijn hoofd, meekomen jij. Derk stond op en hobbelde, met kleine rode oogjes, achter hen aan.

‘Terroristen op het AZC! Hoe kunnen jullie dat gemist hebben? Sukkels!’ barstte Hans los toen ze eenmaal in zijn kamer waren.

‘Zochten we dan naar terroristen op het AZC?’ antwoordde Derk.

Hans trilde van kwaadheid.

‘We? We? Jullie!’

‘Rustig Hans. We zijn nog maar net begonnen. We kunnen toch onmogelijk alles al hebben onderzocht? Laat die journalisten toch lekker schreeuwen. Die lui zien overal complottheorieën en leggen vage verbanden die nergens op slaan maar die wel vette koppen opleveren.’

Hans kalmeerde.

‘Nou goed, gelukkig leest niemand het regionale nieuws meer, dus wat dat betreft is er misschien geen man overboord. Trouwens, Jan, wat had die onruststoker bij zich, zag ik dat nou goed? Een urn?’

‘Nick? Die sleept inderdaad een urn met zich mee. Daarin zit de as van Aisha, hij kan niet van haar scheiden.’

Aisha, de jeugdviendin van Nick van der Wiel, was het slachtoffer geworden van ontvoering en moord. Na haar crematie had Nick de as in een urn gedaan en die nam hij overal mee naartoe. In een onbewaakt ogenblik aan de bar van hotel Het Wilde Wief in Veendorp had Nick het uitgelegd. ‘Ik heb het gevoel dat ik haar in de steek heb gelaten toen ze verdween. Ik weet dat het niet zo is, maar ik vind dat ik niet goed genoeg gezocht heb. En nu ik haar terug heb, laat ik haar niet meer alleen, nooit meer.’

‘Hij is echt malende, die idioot,’ zei Hans smalend.

Jan haalde zijn schouders op.

‘Iedereen heeft recht op zijn eigen afwijking.’

‘Als ik er maar geen last van heb,’ bromde Hans. ‘Maar jullie kunnen niet ontkennen dat er een link is tussen die aanslag in Brussel en het AZC hier in Veendorp. En die link hebben wij gemist.’

‘Maar dat is toch geen zaak voor ons? Dat is een probleem voor de IND of nog beter, voor de AIVD.’

Hans zuchtte. Ergens had Derk wel gelijk.

Hij wapperde naar Jan en Derk.

‘Rotten jullie even op, dan bel ik met mijn contactpersoon van de AIVD.’ Derk keek naar Jan en haalde verbaasd zijn schouders op. Was dat zo geheim dat ze niet mee mochten luisteren? Jan schudde zijn hoofd en maakte een laat-maar-waaien gebaar. Ze liepen terug naar hun bureaus en ploften in de bureaustoelen. Voeten op het werkblad en even de oogjes dichtdoen.

Een kwartier later bulderde Hans hen uit hun slaapje en riep ze zijn kamer in.

‘Ik heb de AIVD gesproken.’

‘En?’

‘Ze hebben me alleen verteld dat we ons er niet mee bezig hoeven te houden.’

‘Nou, dan hoeven wij er toch niets meer aan te doen?’

‘Feitelijk heb je gelijk, Derk, maar er zijn een paar dingen die me dwarszitten. Van Veenen is iemand van hier, van ons. Door de indianenverhalen van de pers, zijn de mensen bang. Ze willen antwoorden en wij moeten ze die geven.’

‘En je vertrouwt er niet op dat de AIVD met de schuldigen komt.’

‘Juist. Dus als wij ze eerder in het vizier hebben, zou dat lekker zijn.’

‘Ook al betekent dat gezeik?’

‘Ooit voor gezeik gezwicht, Jan?’

‘Nooit.’

‘Ik wel en ik heb er nog steeds spijt van.’

‘Hoe bedoel je, Hans?’

‘Waarom denk je dat ik hier zit, in dit laatste restantje van de recherche-

dienst in Emmen, terwijl ik allang hoofdcommissaris had kunnen zijn?’
‘Ah. En je vrienden van de Rotary dan?’

‘Vraag maar niets meer. Concentreer je op de zaak. Het ergste vind ik nog dat wij van een gestoorde journalist met een urn onder zijn arm, die nota bene ook nog eens de broer van Gert van der Wiel is, moeten horen dat een van de terroristen die in Brussel een aanslag pleegde hier in het AZC heeft gezeten.’

Gert van der Wiel, de broer van Nick, was behalve begrafenisondernemer ook de eigenaar van zowat alles in en om Veendorp, inclusief de grond en de gebouwen van het AZC.

‘Enfin vrienden, het zal breed uitgemeten worden in de pers. En denk maar niet dat de AIVD hiervoor op zijn sodemieter krijgt. Dat zullen wij zijn, mannen.’

Jan Smit hees zijn broek op. Ook al gingen de kilo’s er maar mondjesmaat af, hij merkte het aan zijn kleding. Zelfs al had hij regelmatig een terugval waarbij hij zich tot barstens aan toe volpropte, zijn broek begon ruim te zitten en af te zakken.

Hans zag het.

‘Koop toch normale kleren.’

‘Hij is aan het afvallen, Hans. Dus maak je geen zorgen, het is ongetwijfeld maar tijdelijk. Nog even en hij zit weer op zijn oude gewicht.’

‘Moet jij eens zien,’ bromde Jan.

‘Wedden om een kratje bier en een doos frikandellen? Die zal je best nog ergens hebben staan.’

‘Eikel.’

Hans pakte een map van zijn bureau en zwaaide daarmee onder de neuzen van zijn beide rechercheurs.

‘Dit is het volledige forensisch rapport over de boer en zijn trekker. Hebben jullie dat al gelezen?’

Jan en Derk knikten.

‘Valt me mee van jullie, stelletje analfabeten. Hebben jullie er al over nagedacht wat er gebeurt kan zijn?’

Jan haalde zijn schouders op.

'Ik doe niet aan speculeren, ik ben maar een eenvoudige analfabeet, weet je.'

'Dan kan je nog wel je hersens gebruiken. En jij Derk? Zeker ook geen idee?'

'Zeg jij het maar, Hans.'

'Ik denk dat ze die arme drommel als schietschijf hebben gebruikt. Hij was daar op het verkeerde moment op de verkeerde plek. Ze hebben hem met een soort mortier van grote afstand neergeschoten.'

'Ze?'

'Een of meer personen.'

'Met een mortier?'

'Een mortier, of een raket. En weten jullie uit welke richting dat ding heeft moeten komen om die trekker frontaal van voren te kunnen doorboren?'

'Ik denk niet dat ik hoeft te raden.'

'Jij begrijpt het, Derk.'

'Een mortier, Hans? Doe toch normaal, wie vuurt er nou een mortier af?'

'Weet ik veel? Misschien zijn er toch wel een paar terroristen op het AZC en wie weet zijn ze iets aan het uitbroeden. Stel dat die boer een soort van generale repetitie voor iets veel ergers was?'

'Een aanslag bedoel je? Maar op wie dan?'

'Weet ik veel? Pak ze op en vraag het ze.'

Jan parkeerde zijn auto op zijn erf en plofte neer in een van de dunne plastic witte tuinstoeltjes. Hij staaarde over het kale landschap. Er klopte iets niet, het landschap was incompleet. Pas toen hij onder de douche stond, beseftte hij wat dat was. De tractor stond niet meer op zijn eenzame post aan de horizon.

Zijn telefoon bromde.

Wilhelmina natuurlijk. Hij was haar helemaal vergeten te bellen. Jan grabbelde vanuit de douche naar zijn telefoon maar kreeg hem niet goed te pakken. Het onding stuiterde op de grond en verdween onder het wastafelkastje. Jan vloekte, stapte uit de douche, ging op zijn knieën zitten en voelde onder het kastje. Hij greep in iets zachts, trok het tevoorschijn en

staarde in de dode ogen van een rat.

‘Gatver!’

Hij smeed het dode beest opzij en voelde weer onder het kastje. Zijn vingers sloten zich om zijn glibberige, nijdig brommende telefoon. Zonder op de display te kijken nam hij aan.

‘Sorry dat ik je niet meteen heb gebeld, maar wat is er aan de hand?’

‘Jan?’

Moeder! Shit!

‘Hallo moe.’

‘.....’

‘Wat moe?’

‘.....’

‘Praat alsjeblieft gewoon Nederlands. Al ben je twintig jaar geleden vanuit de Schilderswijk naar Suriname teruggegaan, dat betekent niet dat je kan doen alsof je alleen nog maar Sranan spreekt.’

‘Sranantongo jongen, het is Sranantongo. Maar goed, ik spreek wel Nederlands als jij dat wilt. Maar jongen... je weet maar nooit wie er meeluistert.’

Jan kende zijn moeder. Ze wilde alleen maar dat hij zou horen dat zij wel Sranan kon spreken en hij niet. Nou laat ze maar gelukkig zijn met die wetenschap. ‘Dat interesseert me geen...’ begon hij, maar stokte. Er zijn dingen die je niet tegen je moeder zegt.

‘Wat heb je te vertellen, moe?’

Ongetwijfeld niet veel goeds, dat was het nooit wanneer ze uit zichzelf belde, meestal ging het over geld. Of over zijn broertje. Of beter gezegd, over allebei.

‘Regent het in Nederland?’

‘Nee moe, dat is de douche. Vertel nou waarvoor je belt.’

‘Niet zo onaardig tegen je arme kleine hulpeloze moedertje, jongen,’ zei de vrouw van ruim één meter tachtig en dik honderd-twintig kilo schoon aan de haak vanaf de andere kant van de oceaan.

‘Sorry moe.’

Er viel een stilte.

‘Wat is er aan de hand, moe?’

‘Het gaat over Piet, je broer, jongen.’

‘Halfbroer.’

‘Familie is familie, Jan.’

Jan kreunde. Toen zijn moeder jaren geleden terugging naar Suriname was hij niet met haar meegegaan. Hij had het veel te goed naar zijn zin in Den Haag. Hij volgde een HBO-opleiding Sociaal Juridische Dienstverlening, wat hem makkelijker afging dan je zou denken en daar paste geen terugkeer naar Suriname in. Dus Jan bleef en na viereneenhalf jaar studeerde hij af om aangenomen te worden bij de recherche. Of, zoals die gladjanus van een Recruitment Officer hem zo fijntjes meedeelde: ‘Niet dat je cijfers zo bijzonder waren of dat je zo’n sprankelende persoonlijkheid ten toon spreidde tijdens je assessment, maar je maakt mijn quotum van het aantal minderheden dat ik moet aannemen vol. En dat betekent voor jou een baan en voor mij mijn bonus, iedereen blij, toch?’

Ondertussen bleek hij een halfbroer te hebben gekregen. Zijn heel wat jaren jongere broertje was het concrete resultaat van een vage romance tussen zijn moeder en iemand op de boot waarmee ze was teruggekeerd naar Suriname. Volgens haar was de stuurman de vader. Jan vermoedde dat het eerder de schoonmaker zou zijn geweest dan een hoge officier. Maar waarom over zoiets argumenteren met je moeder?

‘Wat is er met Piet, moe?’

‘Dat weet ik niet precies, jongen. Je weet toch wel dat ze altijd de pik op hem hebben?’

‘Wie dan precies, moe?’

‘Nou iedereen, je weet wel, hij kan er niets aan doen, echt niet. Maar ze moeten hem gewoon altijd hebben. Het zijn allemaal vuile racisten. Wij zwarte mensen hebben het overal moeilijk. Ik ben weggegaan uit Nederland omdat de mensen me niet wilden nemen voor wie ik ben...’

‘Nadat uitkwam dat je jarenlang een dubbele uitkering had opgestreken, terwijl je ook nog een zakcentje bijverdiende in de Geleenstraat.’

‘Wij zwarten zitten altijd in het verdomhoekje.’

'Niet tegen mij de racist-card uitspelen, moe. Wat is er met Piet?'

'Nou jongen, hij moest ineens weg. Hij zei me dat hij een geweldige deal ging sluiten, in Nederland.'

'En?'

'En? Hij belt me niet. Ik hoor helemaal niets van hem. Kan jij niet op Schiphol gaan kijken of hij daar is? Misschien hebben ze hem wel opgepakt, gewoon omdat hij zwart is.'

'Onzin, moe.'

'Ga nou kijken, Jan. Als je het niet voor je broertje wil doen, doe het dan voor mij.'

© 2018 Uitgeverij Mapini

Een groot aantal van de in dit boek gebruikte locaties bestaat werkelijk.
Het verhaal en de personages zijn geheel en al fictie en bestaan
slechts in het brein van de schrijver. Iedere gelijkenis met
bestaande personen, namen, titels, gebeurtenissen en
omstandigheden berust volledig op toeval.